

R. P. Thomæ Tamburini È Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

Emptio alieno nomine.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78172)

§. IX. De venditionibus, & emptionibus nomine alterius factis.

Venditio alieno nomine.

Si tibi famulo, vel mercede conducto res tanti, verbi gratia, decem aureis vendenda tradatur à Domino, multo magis, si dicat: *Vende in isto pretio*, si autem res decem, vel famulo iusto pretio, nec illum autem, ne aliquid tibi potes attribere quia res vendenda tota sit, ut ita dicam, fructu: ita Domino. Dices. At Dominus in priore casu determinavit pretium. R. Respondetur, censetur determinasse, ne minoris venderes, non tibi cessit reliquum (ni exprimat saltem tacite, ut dicitur *max*) nemo enim censetur prodig. rem suam. *de Molina disp. 363. Lessius d. 18. Fagund. l. 3. cap. 16. d. 45.*

Dixi tu vendas summo in isto pretio si enim vendidisti summo, nec tibi ille excessus, nec Domino rei cessit. *de emp. o. ut p. deceptio reddidit. Hæc faciunt que dicam num. 11.*

1. Quando autem Dominus indeterminatè dixit, et in isto pretio venderes: moralis d. gentia, hoc est, ea, quæ venditores rerum suarum communiter apponere consueverunt, est à te adhibenda, ad inveniendum etiam summi pretium pro Domino: quia posito, quod exspectando superis officium vendendi, eam diligentiam tuam promissisti.

2. In eo casu, quo Dominus determinatè pretium, illa autem uti potes, ut scilicet statim pro te rem emas, determinato pretio à Domino: nam deinde licet vendere poteris plus, seu summo iusto pretio in tui utilitatem, quæ vendis rem iam factam tuam.

3. Verum, etiam naviter cavendum, ne velis fide emere ad palliandum fortum. Accipe signum veri, vel ficti animi satis evidens. In casu, quo deinde forte minoris rem venderes, si tuo damno velis vendere, & rem tibi petere velis, si fore periret: enimvero sinceram animum habes emendi, sed usum palliare te voluisti: convincitur. Quid, si ad hunc animum nihil adverteas pro te emi, & deinde plus vendidisti? Respondetur, inspicere diligenter, quid sensisses, si ea pericula advertisses, nam tunc concides, quemnam animum habueris. Prof. et d. vi. credo eiusmodi famulo, animum habuisse subeundi pericula: volunt enim ipsi certo lucrari, quare excommuni ter contingentibus valde vereor, ne fictus sit animus emendi.

4. Quando denique Dominus determinat pretium pro te, atque illud plus, quod vendi potest, accipit ex parte famulo, iuste famulum illud accipere, atque nimis est clarum. Dico, expressè, nam quando famulus, vel pretio conductus ad vendendum, servit mercede, non presumitur Dominus aliam mercedem, hoc est, excessum illum, quos res plaris venditur, velle etiam concedere, ut dixi num. 1. id, quod facilius presumitur, quanto gratis, & sine pretio quis servit, cuius explanationem iam sublo.

5. De famulo enim hæcenus dictum est, seu de eo, qui mercede conductus est: verum, si gratis rem alterius suscipit vendendam, iustè vales aliquid tuo labori proportionatum corradere: Iustè, docet Fagundez loco citato, etiam si expressè dixeris te gratis venditurum, quia sic mendax fuisses, non iniustus nemo enim tenetur gratis servire. Molina *ibidem*, omnino id negat, quia, inquit, in Domino putante te gratis suscepisse vendendi laborem, remanet erga te gratitudinis obligatio. Verum, Fagundez, *ibidem* respondet hanc fore obligationem animi grati, & incertam, quæ interdicit rem hunc servientem non potest, ne certum suum laborem compenset.

Fagundez sententia mihi arderet, nisi unum regularet obstat, si enim Dominus servisset te gratis non servitutum, certè elegisset famulum ordinatum, vel

Part. I.

amicum, qui sine pretio, laborem suscepisset, & quidem illum facile in tanta amicorum frequentia inveniret. Quoniam ergo tu Dominum, simulando gratis servire, deceptisti, illum indemnem reddere debet, si nihil occidendo, ut opus. *de Sacrif. Missa, lib. 3. cap. 1. §. 3. d. num. 57.* per aliam occasionem fufius dixi. Solum igitur a iusto labori impenso proportionatum summe posses, quando alius forte inveniendus non fuisset à Domino, qui gratis servivisset: vel quando Dominus facile advertere poterat, te servientem non gratis servire, ut si esses in istum pauper, non vulgarem laborem suscepisses, vel hoc officio vendendi te sustentare soleas, tunc enim præsumitur Dominus mercedem servienti nolle denegare: & quidem quando pretium Dominus determinat, & nihil se exlicans, dat se vendendam mediatoribus, seu proxenetis ex officio, nec mercedem pro ipsorum labore solvit semper intelligitur excessum supra determinatum pretium ipsis pro sua mercede relinquere. Sed hi, similesque caveant, ne volendo carius vendere, damnum faciant Domino rei, plus debito venditionem differendo.

7. Ex his ultimo dictis colligi potest, quando famulus, se vili pretio addidit servitio alicuius, non possit regulariter petere amplius, adeoque nec se occurrere compellere. Ut ex *ibid. n. 59.* à me dictis satis colligi potest: quibus adde; quæ docet Dicast. *lib. 2. de iustitia, tract. 3. disp. 9. dub. 6. & 7.*

Emptio alieno nomine.

8. Si te rogavi, ut aliquid mihi emereres, quod cum emerere potuisses, verbi gratia, decem, misisti octo, non potes illa duo tibi seponere. Ratio est, quia conducto annuisti emere, acceptasti utiliter per moral. in diligentiam rem meam gerere, & quam minoris potes, ac si famulus esset vel mercede conductus. Non igitur a probo (ut videtur approbate de Lugo *tom. 2. de iustitia, disp. 16. sect. 9. num. 151.*) industriam cuiusdam famuli, qui emit rem pro se vili pretio, & deinde facta moral. ut aiebat diligentia, & non invento amplius Venditore pro illo vili pretio, ipse famulus vendidit rem Domino pro maiori corrente pretio, non inquam, approbo, quia erat obligatus primam eam emptionem pro Domino facere, hæc enim est diligentia moralis, ut non prætermittatur occasio emendi vili pretio pro Domino: ex industria volendi lucrari pro se. In eo tamen casu id non reprobarem, quo sine fraude famulus potavit eodem vili pretio facillè empturum pro Domino: quia tunc per iudicium (facile est) non omisit diligentiam moral. in pro Domino, & nunc non est sine culpa obligatus ad distrahendam vili pretio rem iam factam suam.

9. Quid si hic non possis emere nisi decem, tu verò in aliam Civitatem, seu alium locum à solitis mercatibus extraordinarium te transferas, ut minoris, verbi gratia, octo emas, potes illa duo tibi attribere, etiam si famulus (modo in servitis debitis Domino, non defis, nec differes emere cum ipsius damno.) Ratio est, quia non teneris nisi ordinarias diligentias exhibere, hæc autem est extraordinaria; & ex alia parte, qui utitur iusto boni industriis, non intendit Dominus, sed sit negotiari.

10. Quid pro ipso mero labore emendi? Si quis enim non est mercede conductus, potestne in aliquo occultè suum laborem compensare? Respondetur, idem hic dicendum; quod modò de labore vendendi dictum est num. 6.

Venditio in loco distanti, An faveat vendenti alieno nomine?

Vna superest molesta mihi dubitatio: An si potes in utilitatem tuam subtrahere id, quod lucraris, quod do in aliam, verbi gratia, Civitatem per extraordinariam diligentiam peragendo rem pro Domino minoris emis, ut diximus num. 9. ita possis tibi seponere excessum

Hic 3. quando